

Kvindehistorisk kildegennemgang af Bibliotheca Danica

vol. I

LÆGEVIDENSKAB

Udarbejdet i forbindelse med forskningsprojektet:
Visibility; Women in Politics, Religion and the intellectual Sphere,
ca. 1400-1800.

af Mathilde Sonne.

Med støtte fra Carlsbergfondet.

CARLSBERG
FONDET

Indhold

Introduktion	3
Lægevidenskab	4
Menneskets Naturhistorie	4
Speciel Anatomi og Physiologi	4
Forplantningen og dens Organer	4
Forskjellige Skrifter vedkommende Generationen, mest af populært Indhold	4
Diætik og Ætiologi	4
Diætetik og Ætiologi i Forhold til Alder, Kjøen og Stænder	4
Skønhedens Vedligeholdelse	5
Klædedragten	5
Næringsmidlerne	5
I Almindelighed	5
Pathologi og Therapi	5
Populære Lægebøger, Samlinger af Huusraad o. a. 1	5
De enkelte Sygdomme	6
Sygdomme i Kjønsorganerne	6
De mandlige Organer. Selvbemittelse	6
De kvindelige Organer	6
Sygdomme i Livmoderen	6
Sygdomme i de Kvindelige Brystkjertler	7
Spinalirritation. Hysteri	7
Syphilis	7
Fødselsvidenskab	7
Indledning	7
Haand- og Lærebøger	7
Anatomiske Skrifter og Afbildninger dertil	7
Populære Skrifter for Svangre og Barselkoner. (Jvfr. Diætetik)	9
Blandede Skrifter og Iagttagelser	9
Svangerskabet	9
Den regelmæssige Fødsel	9
Den abnorme og besværlige Fødsel	10
Abort	10
De Fødselen understøttende Operationer	10
Mærkelige Fødseler	10
Placenta	11
Barselsengen, dens Sygdomme, Barnets Diening osv.	11
Forklaring Over De Vigtigste Brugte Forkortelser	12

Introduktion

Nedenstående oversigt er udarbejdet på baggrund af *Bibliotheca Danicas* fortegnelse over dansk litteratur fra perioden 1485 til 1830. Dette dokument dækker Lægevidenskabssektionen fra fortegnelsen, som kan findes i bd. I af *Bibliotheca Danica*. Kildematerialet i denne sektion omfatter en bred medicinsk litteratur, der spænder fra afhandlinger om menstruation, forplantning og kvinders fysiologi til populære skrifter om sundhed, opdragelse og moderskab. Det inkluderer både medicinske og naturhistoriske studier samt praktiske værker om graviditet, fødsel og barsel. Hertil kommer en omfattende række skrifter om diætetik, ætiologi, skønhedspleje og beklædning. En stor del af materialet består desuden af specialiserede afhandlinger om sygdomme i de kvindelige kønsorganer samt tekster om hysteri, syfilis og andre tilstande, der i perioden blev kønnet og moraliseret. Endelig rummer sektionen en stor samling værker inden for fødselsvidenskaben – fra jordemoderhåndbøger til beskrivelser af abnorme fødsler.

Udvælgelsen af kilder til oversigten bygger på en bred vurdering af potentiel relevans for kvindehistorisk forskning. Læsningen har især haft fokus på temaer som køn, ægteskab, seksualitet, graviditet, moderskab, opdragelse og ikke mindst værker forfattet af kvinder. Værkerne er udvalgt på baggrund af en vurdering af titel og forfatternavn, hvilket betyder, at værker med kvindehistorisk indhold, men uden tydelige indikatorer herpå i titel eller forfatternavn, kan være udeladt. I visse tilfælde kan det være relevant at konsultere originalbindet for at undersøge, om der findes yderligere relevante tekster, som ikke er medtaget her, fordi titlen ikke umiddelbart signalerer relevans. Over- og underoverskrifterne følger *Bibliotheca Danicas* egen kategorisering af kilderne. Ønsker man at gå i dybden med en bestemt overskrift, kan man derfor finde det tilsvarende afsnit i den oprindelige fortegnelse. Værkernes titel er gengivet i den originale ordlyd fra *Bibliotheca Danica* inkl. forkortelser m.m. En forklaring over de vigtigste anvendte tegn og forkortelser kan findes bagerst i oversigten.

[Alle bindene kan tilgås online via Det Kgl. Bibliotek her.](#)

Lægevidenskab

MENNESKETS NATURHISTORIE

Speciel Anatomi og Physiologi

Forplantningen og dens Organer

- de Buchwald, Fr., Schediasma anatomico-practicum exhibens thesium decadem de musculo Ruyschii in uteri fundo. Hafn. 1741. 4. P. DA.
- Bartholini, Casp. Thom. F., De ovariis mulierum et generationis historia epistola anatomica. Romæ 1677. — Amstelæd. 1678. — Norimb. 1679.
- Becker, G. W., Den maanedlige Renselse, eller hvorledes Pigen og Konen bør forholde sig under samme for at vorde sunde og frie for Smerter. Oversat af V. A. Obdrup. Ledsaget med en Fortale af Tode. Kbh. 1804.
- Levestamm, Arn., Diss. inaug. de fluxu menstruo adiuncta de einsdem causis theoria. Kil. 1824. P. DDM.

Forskjellige Skrifter vedkommende Generationen, mest af populært Indhold

- Erfaringer og Midler, ved hvilke man kan avle skønne, sunde og med gode Anlæg begavede Børn. Af det Tydske. Kbh. 1796.
- Udtog af Henckes fuldkomne Opdagelse af Naturens Hemmeligheder saavel i Henseende til Menneskets Avling som og i Henseende til det vilkaarlige Valg af Børnenes Kjøen. 2. Opl. Kbh. 1796. P. (U. B.).
- Millot, J. A., Konsten strax ved Samleiet at bestemme det Barns Kjøen, som man vil avle. Oversat fra Fransk af F. Møller. Kbh. 1802. (U. B.).
- Medicinsk-diætetisk Brudegave for Nyegifte og for Ynglinge og Piger, som ere i Begreb med at træde ind i Ægtestanden. Udgiven af en praktisk Læge. Overs. af Jo. Wilh. Fischer. Kbh. 1797. - 2. Oplag. Sst. 1817.
- Gynæologie eller over Møedom, Samleie og Ægteskab. 1 - 5 D. overs. ved Rasm. Frankenau. Kbh. 1798—99. 6. D. overs. ved Jo. Fr. Bergsøe. Sst. 1800. 7. D. overs. ved Kn. Lyne Rahbek. Sst. 1800. 8. D. overs. ved Jo. Fr. Bergsøe. Sst. 1800. 9. D. overs. ved Rasm. Frankenau. Sst. 1800. 10—11. D. overs. ved Kn. Lyne Rahbek. Sst. 1801-02. 12. D. overs. ved Rasm. Frankenau. Sst. 1802. 16. D. overs. [ved F. Møller]. Sst. 1802.
- Lucina sine concubitu. Uimodsigeligt Beviis saavel af Fornuften som Erfaringen, at et Fruentimmer kan blive frugtsommelig og føde et Barn til Verden uden Samleie med Mandfolk. Overs. af Matth. Sibbern. Kbh. 1801.
- Gyneologie eller om Møedom m. m. Sammendraget i Udtog af [Frantz Nic.?] Pelt. 1ste Hæfte. Kbh. 1802. P.
- Becker, G. W., Velmeente Raad til giftefærdige Piger, nygifte Koner, Frugtsommelige og Barselkoner. Overs. ved Jo. Clem. Tode. Kbh. 1804.

DIÆTIK OG ÆTIOLOGI

Diætetik og Ætiologi i Forhold til Alder, Kjøen og Stænder

- Le Rebour, Marie-Angelique, Raad til Mødre, som ville selv opamme deres Børn. Efter anden forøgede Udg., af det Franske overs. i Dansk ved Barth. Jo. Lodde. Kbh. 1771.
- [Hufeland, Chrph. Wilh.], Erindring til alle Mødre, som deres Børns Sundhed ligger paa Hjerter, om nogle vigtige Punkter i Børnenes Behandling i de første Aar af deres Levetid. Kbh. 1795. P.

—, Godt Raad til Mødrene over de vigtigste Punkter af Børnenes physiske Opdragelse i de første Aar. Overs. og med Anm. forsynet af Jo. Clem. Tode. Kbh. 1799.

Hahnemann, Sam., Haandbog for Mødre, eller Grundsætninger for Børnenes første Opdragelse. Efter den tydske Original ved H. Chr. M[ichelsen]. Med et Titelkobber. Kbh. 1797.

Skjønhedens Vedligeholdelse

Johannis, Jan., Otthinianus, Diss. pliilos. de fuco muliebri. Hafn. 1675. 4. P. DV.

Skjønheds-Midler for det smukke Kiøn eller en Samling af adskillige nyttige Kunster til at bevare og forhøje Skjønheden, Ansigtets og Hudens Fjnhed og Farve. Kbh. 1795.

Schreger, C. H. Theod., Kosmetisk Lommebog for Damer, til deres Legemes med Sundheden passende Skjønhedspleie gjennem hele Livet. Overs. ved [Rasm.] Frankenau. Kbh. 1813.

Tre og Tredsindstve ubekostelige og efter chemiske og diætiske Grundsætninger indrettede Toiletkunstrecepter til at befordre og vedligeholde Damernes Skjønhed. Overs. af Hans Chr. Lund. Kbh. 1818. P.

Albrecht, F. C. Skjønhedskatechismus for det smukke Kjøen eller praktisk Anviisning til en for Sundheden passende Skjønhedspleje. Kbh. 1820. P.

Yduns Æble eller Kunsten at forynge sig, et Bidrag til Oldingers og gamle Matroners Toilette. Af en Lægekyndig. Overs. og omarbejdet af Frands Mart. Lange. Kbh. 1821. P.

Klædedragten

Bang, Jens, Snørlivets Nytte og Misbrug. Kbh. 1767.

Parthenophiles, Forslag om Snørlivenes Afskaffelse fremlagt for det smukke Kiøn. Aalb. 1773. P.

Om den Indflydelse vore Damers Klædedragt har paa Legemets Sundhed. Overs. af Hans Chr. Lund. Kbh. 1800. P.

Næringsmidlerne

I Almindelighed

[Højer, Andr.], Kurtze Nachricht von dem anderthalb Jährigen Fasten einer Haderslebischen Jungfer nebst zufälligen Gedancken darüber. Cph. 1722. — [Trykt som Tillæg til Joh. Jac. Doebeli Historischer Bericht von einem Schwedischen Frauenzimmer Namens Ester Johann. Halle 1724. Pag. 97—154].

Ganske tilforladelig Fortælling om en saakaldet vidunderlig Pige i Høistiftet Osnabrück, som foregav at have levet i to Aar uden Mad og Drikke. Forkortet og oversat fra Tydsk ved Jens Smidth. Odense 1801.

PATHOLOGI OG THERAPI

Populære Lægebøger, Samlinger af Huusraad o. a. 1

Smith, Henr., Fierde Urtegaard flittelig tilsammen lest aff lærde Lægers Bøger faar Quindfolkernis och vnge Spædebørns Siugdommer. Kbh. 1557. 4.

Smith, Henb., Lægebog indeholdendis: I, Mange skøne oc vdvalde Lægedoms stycker for atskillige Siugdomme. II, Lægedom for Quindfolks oc Børns Siugdomme. III, Mange atskillige Lægedoms stycker for Bartskære. IIII, Præsueratiff, Foruaring oc Lægedom imod Pestilentze. V, Om Menniskens Vand. VI, Om atskillige Vrter, som her vdi Riget vaaxe, huorledis de til Lægedom skulle brugis. Kbh. 1577. 4. [Hver Afhandling har særsk. Titelblad,

Foliering og Signatur]. — Samme Bog. Lybeck, Rostock 1598—99. 8.
 [Indeholder efter Titelbladet de samme Stykker, som forrige Udgave, men ikke i den Orden, som Titelbladet angiver. Stykkernes Orden er følgende: I, Lægedomsstykker for Sygdomme, med Titelblad for hele Skriftet, uden Aar. II. Fjerde Urtegaard om Quindfolks Sygdomme, med eget Titelblad, Sign. og Folier. III, Lægedomsstykker for Barskære. IIII, Om Menniskens Vand. V, Om Pestilentz. Nr. III—V have Titel trykt paa Bagsiden af foregaaende Nummers sidste Blad, fortsat Signatur og egen Foliering. Nederst paa sidste Side i Nr. V er trykt Aarstallet MDXCIX. Alle disse Stykker ere trykte i Lybeck. VI, En skøn lystig ny Urtegaard, er trykt i Rostock 1599 med eget Titelblad, Sign. og Folier. Denne sidste Del udgjør et Bind for sig. — I et Exempl. af denne Udgave i (U. B.) ere de 2 sidste Blade af VI, tilligemed et Register over Urternes danske Navne af et andet Tryk. Af dette sidstnævnte Tryk findes i d. kgl. Bibl. et Brudstykke, indeholdende de fire første Blade af Registret]. — Samme Bog med samme Ordning som i den foregaaende Udgave, men med et noget forskjelligt Tryk. (U. B.). [I det kgl. Bibl. haves et Brudstykke af denne Udgave, indeholdende Nr. II—V]. — Kbh. 1650. 8. [2 Exemplarer af samme Tryk, sidst i det ene staaer: Paa Jochim Moltkens Bekostning, i det andet staaer: Paa Jøegh Holst's Bekostning].

DE ENKELTE SYGDOMME

Sygdomme i Kjønsorganerne

De mandlige Organer. Selvbemittelse

Høistnødvendig Underviisning og Advarsel for unge Piger til tidlig at bevare deres Uskyldighed af en erfaren Veninde. Et kronet Priisskrift. Af den sjette Deel af Revisionsværket særsk. aftr. og udg. af Jo. Hine. Campe. Paa Dansk oversat som et Anhang til Salzmanns Skrift om Ungdommens hemmelige Synder. Kbh. 1789. — Samme Bog. 2. gennemseete og forøgede Oplag. Sst. 1791.

En let og fattelig Lægemethode for dem af begge Kjøen, der hemmelig lide af Fødselslemmernes og Nervernes Svækkelse, samt de sørgelige Følger, der have sin Oprindelse af Onanie og andre Aarsager. Af Forfatterne til de tyske Sundhedstidender. Oversat. Kbh. 1793. P. — 2. Oplag. Sst. 1793. P

De kvindelige Organer

Reinboth, Jo. Adolph., Disputatio medica inaug. de suppressione mensium. Lugd. Bat. 1677. 4. P. DDM.

Böhme, Jo. Justus, Disputatio medica inaug. de mensium defectu. Hafn. 1684. 4. P. DDM.

Abildgaard, Petr. Chr., Dissertatio inaug. medica de venæ sectione in suppressis menstruis. Hafn. 1768. 4. P. DDM.

Boyesen, Boe, Dissertatio de menostasia. Hafn. 1790. P. DB. (U. B.)

Sygdomme i Livmoderen

Eineld, Wilh. Jac., Geschichte und Heilung eines Mutterblutflusses. Kph. 1774. P. Disp. Soc. chir. Hafn.

Gerson, Joseph, Geschichte und Heilung eines Mutterblutflusses. Kph. 1774. P. Disp. Soc. chir. Hafn.

Gulbrand, Jo. Wilh., Specimen inaug. de sanguifluxu uterino. Hafn. 1774. DDM.

Høst, Marc. Gerh., De uteri vaginæque hæmorrhagiis. Specimen inaug. inedicum. Kiliae 1808. P. DDM.

Schunckius, Casparus, Dissertatio inaug. med., qva casum singularem polypi post febrem epidemiam ex utero- egressi physiologicæ et pathologicæ consideratum

sistit. Vitemb. 1739. 4. P. DDM. [Cum Progr. Univers., in quo inest vita autoris.]

Drejer, Joach, Lund, Commentationes de retroversione uteri. Partic. I. Hafn. 1826. DLM. — Partic. II. Hafn. 1828. DDM. [Cum tabb. lith. IV.]

Klingberg, Henr. Matth. Wilh., Dissertatio de i exstirpatione uteri. Hafn. 1817. DDM.

Sygdomme i de Kvindelige Brystkjertler

Detmar, Jo. Joach., Heilung einer verhärteten Geschwulst an der Brust. Kbh. 1775. P. Disp. Soc. chir. Hafn.

Spinalirritation. Hysteri

Neuhaus, Geo. Sebast., Dissertatio inaug. medica de affectione hysterica. Rostochii u. A. 4. P. DDM.

Buchholtz, Theod. Gottl., Dissertatio inaug. med. sistens furorem uterinum pathologicotherapeutice consideratum. Halæ Salicæ 1747. 4. P. DDM.

Møller, Jo., Dissertatio inaug. medica de viribus animæ humanæ ope medica firmandis. Hafn. 1771. DDM. [Cum Progr. Univers., in quo inest vita autoris.]

Syphilis

Falck, Nic. Ditl., A treatise on the venereal disease. In three parts. I. An anatomical and physiological description of the genital parts of both sexes. II. An ætiological enquiry into the various stages of the venereal disease. III. An true and rational method of cure. Illustrated with Copper-plates. London 1772. — The 2. edit. Sst. 1774.

—, Abhandlung über die venerischen Krankheiten in drey Theilen. Mit Kupfern. Aus d. Engl. nach der zweyten Ausgabe übers. [von W. Møller]. Hamb. u. Kiel 1775.

Æskulap eller Lægen i Venus Tempel. En Nød- og Hjelpebog for Glædespiger og deres Kunder. Oversat af det Tydske. Kbh. 1799. — Samme Bog oversat af det Tydske ved F. Møller. 2. Oplag. Sst. 1817.

Den forsigtige Fruentimmervæn eller Konsten at sikre sig for venerisk Smitte tilligemed Forslag ved Politie-Anstalter ganske at udrydde Lystsygen. Oversat af Hans Chr. Lund. Kbh. 1802.

FØDSELSVIDENSKAB

Indledning

Saxtorph, Matthias, Afhandling om den Tilvext, Forbedring og Nytte, som Fødsels-Videnskaben har vundet i Danmark ved Fødsels-Hospitalets Stiftelse i Kiøbenhavn. Kbh. 1782. [Særsk. aftr. af Vidensk. Selsk. Skr., Ny Sml. 2. Deel].

Haand- og Lærebøger

Anatomiske Skrifter og Afbildninger dertil

En kort Underviisning om Barsel-Qvinder og Jorde-Mødre. Kbh. 1688. P.

de Buchwald, Balth. Jo., Nye Jorde-Moder-Skole eller Kort Underviisning udi Jorde-Moder-Konsten; Til det almindelige Beste forfattet og sammenskrevet. Kbh. 1725. [Med 2 Tavler]. — Samme Bog. Sst. 1735.

—, Sa niie yfersetu Kvænna Skoole edur stutt underviisun um Yfersetu Kvænna Konstena á Islendsku wtlagdur af Viigfwsa Jons Syne. Hoolum 1749. [Med 2. Tavler].

Mesnard, Jacques, Wegweiser der Geburtshelfer oder der Meister in der Kunst die Entbindung der Weiber zu befördern und ihnen in denen Kranckheiten und

- Zufällen, womit sie sehr heimgesuchet werden, eine Erleichterung zu verschaffen. Aus d. Franz, übers. Mit Kupfern. Kph. 1748. (U. B.)
- , Veyviisere for dem, som agter at lade sig bruge ved Forløsninger, eller fuldstændig Jordemoder-Skole. Paa Dansk oversat af J. T. Holm. Samt med Fliid igiennemseet af Balth. Jo. v. Buchwald, saa og med hans Fortale forøget. Kbh. 1749. [Med 12 Kobbertavler].
- Vichmand, Berthel, Kort Underviisning for Jordemødre. Aalborg 1755. [Med 7 Kobbertavler]. — Samme Bog. 2. Oplag af Autor selv igiennemseet, forøget og forbedret. Sst. 1771.
- Bössel, Geo. Dan., Kurzer Unterricht für die Wehmütter, zum Gebrauche der zu Flensburg und Altona angeordneten Hebammenschulen. Mit einem Anhang, der einen Auszug der Hebammenordnungen für das Herzogthum Schleswig und für das Herzogthum Holstein Königl. Theils usw. enthält. Flensburg 1705.
- , Kurzer Unterricht für die Wehmütter in der Königl. Hebammenschule zu Flensburg u. Altona, verbessert. Flensburg 1767.
- , Grundlegung zur Hebammenkunst vor die Wehmütter, und vor Frauen, die Wehmütter werden. Aufs neue zum Druck befördert von Jo. Gottfr. Sonntag. Leipzig 1776. — Neue Auflage. Flensb. u. Leipzig 1793.
- , Anviisning til Jordemoderkunsten for Jordemødre og de Koner, som agte at blive Jordemødre og ville lade sig undervise, som og for Svangre, i Barnsnødd bestedde og forløste Koner. Oversatt i den Danske Sprog. Altona 1754.
- , Kort Underretning for Jordemoderne, brugelig ved de i Flensburg og Altona efter Kgl. Befaling anordnede Jordemoderskoler. Med Tillæg som indeholder et Udtog af Jordemoderforordningen for Hertugdømmet Slesvig og Holsteen. Paa Dansk oversatt af det Tydske. Flensburg 1765.
- [Berger, Chr. Jo.], Spørsmåale over Menneskets Fødsel og Fødsels-Hielpen. Kbh. 1766.
- [Buchhave, Rud.], Den korteste og nødvendigste Underviisning for Jordemødrene paa Godset af det Ridderlige Akademie i Sorøe. 1768. P.
- [Saxtorph, Matth.], Plan til Forelæsningerne over Jordemoder-Videnskaben. Med Kobbere. 1 - 2 Deel. Kbh. 1772—73.
- [—], Kort Udtog af Jordemoder-Videnskaben. Kbh. 1776.
- [—], Umrisz der Geburtshülfe für Wehmütter. Mit Genehmigung und vielen Vermehrungen des Verfassers aus d. Dän. übers. v. Karl Franz Schröder. Kph. u. Leipzig 1783.
- [—], Stutt Agrip af Yfirsetu - qvenna frædum. Snuit á islenzku, og nockru um veikindi sængurqvenna og stólpípur, samt Registri vidbætt af Jóni Sveinssyni. Kaupmannahöfn 1789. — Ny óumbreytt Utgáfa eptir konúngligri skipan ráðstofud af hinu konúngliga Heilbrygdis-Radí. Sst. 1828.
- , Nyeste Udtog af Fødsels-Videnskaben, til Brug for Jordemødrene. Med Kobbere. Kbh. 1790. — 2. Oplag. Med Kobbere. Sst. 1804. —, 3. Oplag. Med 7 [p: 6] Kobbere. Sst. 1828. [2. i og 3. Oplag ere udgivne af Jo. Sylvester Saxtorph].
- , Kort Indhold af det nyeste Udtog af Fødsels-Videnskaben, til Brug for Jordemødre. Paa nye igiennemseet og udgivet af Jo. Sylv. Saxtorph. Kbh. 1802. — Samme Bog. Paa nye igiennemseet. Sst. 1813.
- , Umrisz der Entbindungswissenschaft für Wehmütter. Aus d. Dän. zuerst übers. von Karl Franz Schröder. Daraufnach der neuesten Original-Ausgabe umgearbeitet, und jetzt wieder, nach einer neuen Durchsicht von dem Sohne des Verfassers, Herrn Prof. S. Saxtorph, herausgegeben von Jo. Glem. Tode. Kph. und Leipz. 1801. — 4. Aufl. Kph. 1811. (U. B.)

de Meza, Chr. Jac. Theoph., Jordemødres Egenskaber og Pligter. Kbh. 1784.

Læsebog til Gavn for Gjordemødre og Ægtefolk, med nyttige praktiske Raad og Advarsler mod herskende Fordomme og skadelige Skikke ved Fødselsvæsenet. Et tydsk Almueskrift. Oversat og med Anmærkninger forsynet ved Chr. Jac. Theoph. de Meza. Kbh. 1800. [Trykt paa C. Michaelsens Forlag]. — Samme Bog med Titel: Nye Gjordemoder-Bog for osv. Sst. o. A. [Trykt paa A. Soldins Forlag].

Wiedemann, Chr. Rud. Wilh., Underviisning for Gjordemødre; til Brug for mine Landsmændinder ved Fødselsstiftelsen i Kiel fordansket ved Jo. Chr. Ryge. Kiel 1805.

Populære Skrifter for Svangre og Barselkoner. (Jvfr. Diætetik)

Mangor, Chr. Elov., Kort Underretning om Frugtsommeliges og Barselkoners Levemaade og Pleie. Viborg 1779. — 2. og forbedrede Oplag. Kbh. 1794. — 3. Oplag. Sst. 1830.

Struve, Chr. Aug., Hvorledes kunne Frugtsommelige vedligeholde deres Sundhed og vente en lykkelig Forløsning. Tilligemed Forholdsregler for Barselkoner. Oversat ved Jo. Clem. Tode. Kbh. 1801.

Meyer, M. H., Nyttig Haandbog for Frugtsommelige og Barselkoner, især med Hensyn paa deres Levemaade og Pleie. Oversat af det Tydske ved Freder. Lorentzen. Kbh. 1823.

Blandede Skrifter og Iagttagelser

Bartholinus, Thom., De insolitis partus humani viis dissertatio nova. Hafn. 1664.

—, De insolitis partus humani viis dissertatio nova. Accedunt Jo. Veslingi de pullitie Ægyptiorum et aliæ ejusdem Observationes anatomicæ et epistolæ medicæ posthumæ. Hafn. 1664. [Veslingii Observationes have særsk. Titelbl., Pagin. og Sign.] — Samme Bog. Hagæ Gomitum 1740.

Bang, Janus, Theses obstetriciæ. Hafn. 1754 [o: 1764]. P. DE.

[Berger, Chr. Jo.], Olympia die Hebamme. Ein Fragment. Leipzig 1783.

de Meza, Chr. Jac. Theoph., Tractatio de quibusdam notabilioribus objectis ad artem obstetricandi spectantibus, tyronum usui destinata. Hafn. 1783.

Boyesen, Boe, Observationum in Nosocomio Obstetricio Regio collectarum particula prima de febre puerperali maligna. Hafn. 1792. P. DB.

Saxtorph, Matth., Gesammelte Schriften geburtshülflichen, praktischen und physiologischen Inhalts. Herausgegeben von Jo. Sylvester Saxtorph und Paul Scheel. Kph. 1804. [Med Forf.'s Portr. og 5 Kobbertavler].

Svangerskabet

Mangor, Chr. Elov., Diss. inaug. de exploratione obstetricia. Hafn. 1764. 4. P. DDM.

Den regelmæssige Fødsel

Arnisaëus Henn., De partus humani legitimis terminis. Ejusdemqve observationes et controversiæ anatomicæ. Francofurti 1641.

Berger, Chr. Jo., Tentamen medicum semeioticæ partus legitimi. Sectio I: Perfectissimi enixus signa. Hafn. 1759. 4. DDM.

Saxtorph, Matth., Erfaringer samlede paa det Kgl. Fri - Jordemoder - Huus, angaaende den fuldstændige Fødsel, samt dens theoretiske Lærdom. Sorøe 1764.

—, Dissertatio inaug. de diverso partu ob diversam capitis ad pelvim relationem mutuam. Hafn. 1771. DDM. [Cum Progr. Univers., in qvo inest vita autoris.]

Bang, Janus, Tentamen medicum de mechanismo partus perfecti. Hafn. 1774. P. DDM. [Cum Tab. aen. et cum Progr. Univers., in qvo inest vita autoris.]

- Biørnsen, Jac. Friedr., De partu clunibus præviis. Kiliæ 1820. 4. P. DDM.
- Stabel, Jo., Dissertatio inaug. medica de doloribus parturientium spuriis. Hafn. 1735. 4. P. DDM.
- Saxtorph, Matth., Tentamen medicum de doloribus parturientium signum felicitis partus præbentibus. Hafn. 1762. 4. P. DE.
- Gerson, Joseph, Bemerkung von einer mit starken Bluten verknüpften Zwillingsgeburt. Kph. 1776. P. Disp. Soc. chir. Hafn.

Den abnorme og besværlige Fødsel

- Bing, Janus, Specimen chirurgico-medico-practicum de causis partus difficilis notabilioribus adjecta uteri constrictione tribus observationibus illustrata. Hafn. 1746. 4. P. DDM.
- Wichmand, Barth., Dissertatio inaug. medica de partu difficili ex funiculo umbilicali. Hafn. 1749. 4. P. DDM.
- Berger, Chr., De placenta uterina, mortis et morborum causa. Hafn. 1761. Fol. P.
- Helm, Jacob, Observatio de ossibus pubis in partu sponte separatis. Hafn. 1775. P. Disp. Soc. exercit. med. (U. B.)
- Petersen, Jo., Bemerkung von einer Zerreissung der Gebärmutter. Kph. 1777. P. Disp. Soc. chir. Hafn. (U. B.)
- Kall, Marc. Wøldike, De vitiis conformationis in superiori pelvis apertura, quæ dystociam producere valent. Hafn. 1778. P. DB. (U. B.)

Abort

- Fabricius, Jo. Chr., Dissertatio inaug. medica de venæ sectione abortum præservante. Halæ Magd. 1727. 4. P. DDM. [Med kobberstukket Titelblad]. — Samme Bog, med et noget forandret Titelblad. Sst. u. A.

De Fødselen understøttende Operationer

- Chapmann, Edm., Abhandlung zu Verbesserung der Hebammen-Kunst, vornemlich in Ansehung der Operationen. Welcher noch beygefüget sind 57 höchst merckwürdige Casus. Aus d. Engl. in d. Deutsche übers. Cph. 1748.
- Saxtorph, Jo. Sylv., Examen armamentarii Lucinæ. Dissertatio inaug. Hafn. 1795. DDM.
- Anchersen, Ansg., De *στροφη* septimestri foetus Gallis dicta la culbute falso hactenus credita. Dissertatio medica inaug. Hafn. 1730. 4. P. DDM.
- Bössel, Geo. Dan., Von der Wendung. Ob die Wehmütter, bey gefährlichen Geburten, dem Kopf zuerst zur Welt zu helfen versuchen, oder, ohne solchen Yersuch, das Kind, sobald das Wasser springfertig ist, wenden, und bey den Füßen herausziehen sollen? Hamburg 1764. — Samme Bog. Flensburg u. Leipz. 1793.
- Bang, Ol. Lundt, Commentatio de foetus in partu versione. Hafn. 1813. DDM.
- Janckius, Jo. Gottfr., Commentatio de forcipe ac forcice ferramentis a Bingio chirurgo Hafniensi inventis eorumque usu in partu difficili. Lipsiæ 1750. 4. P. [Cum tab. aen.].
- Petersen, Jo., Bestätigter Nutzen der Levretschen Zange. Kph. 1778. P. Disp. Soc. chir. Hafn.
- Marxsen, Dethl. Jo., Partus præmaturi artificialis cum synchondrotomia et sectione cæsarea comparatio. Dissertatio inaug. Kiliæ 1820. 4. P. DDM.

Mærkelige Fødseler

- Munthe, Ludw. Hanssen, En sandferdig Beretning, om nogle selsomme oc Vnderlige Fødseler vdi Bergen Stifft, Samt en kort oc enfoldig Vndervisning

der hos, om huis wi hos saadanne Vandskabte Fødseler kand haffue osz at erindre. Kbh. 1641.

Haack, Jo. Conr. Leifhold., Dissertatio inaug. sistens descriptionem anatomicam et delineationem foetus parasitici, adjectis aliorum observationibus. Cum tribus tabulis lithographicis. Kiliae 1826. 4. P. DDM. [Tavlerne mangle].

Grøn, Matth., De graviditate debitum gestationis tempus excedente, s. diuturna. Hafn. [1735]. 4. P. DDM.

Placenta

Bartholin, Thom., Disputatio medica de secundarum retentione. Hafn. 1657. 4. P. DA.

Bang, Jan., Partus secundus vel placenta propulsio. Hafn. 1765. 4. P. DE.

Saxtorph, Jo. Sylv., De justo tempore et modo placentam solvendi. Hafn. 1801. 4. P. UPr.

Barselsengen, dens Sygdomme, Barnets Diening osv.

Rogert, Jo. Phil., Tentamen med. de sudore i puerperis nocivo. Hafn. 1774. P. Disp. Soc. exercit. med. (U. B.)

Ranøe, Andr. Broeberg, Specimen medicum circa febrem puerperalem. Hafn. 1776. DE. — Samme Bog som Disp. Soc. exercit. med. (U. B.)

Jacobsen, Nic., Etwas vom Kindbetterinnen Fieber. Kph. 1780. P. Disp. Soc. chir. Hafn. (U. B.)

Lafrenz, Petr., Femeranus, De febre puerperarum. Kil. 1801. P. DDM. (U. B.)

Krüger, Fr. Chr., De peritonitide puerperarum observationes. Kiliae 1821. P. DDM.

Ruge, Carl Jo. Fr., De phlegmasia alba dolente. Commentatio inaug. Kiliae 1825. P. DDM.

Amders, Paul. Chr., Dissertatio inaug. med. de lactationis fine Atrophiae initio. Halæ Magdeb. 1742. 4. P. DDM.

FORKLARING OVER DE VIGTIGSTE BRUGTE FORKORTELSER

Fol. = Folio.

4 = Kvart. Naar intet Format er føjet til, er Bogen i Octav- eller mindre Format.

Cph. = Copenhagen.

DA. = Academisk Disputats.

DAS. = Disputats ved Sorø Academi.

DAEH. = Disputats ved det Ridderlige Academi i Kjøbenhavn.

DAG. = Disputats ved Univers, i Göttingen.

DAK. = Disputats ved Univers, i Kiel.

DB. = Disputats for Borchs Collegium.

DE. = Disputats for Ehlers' Collegium.

DG. = Disputats ved et Gymnasium.

DGA. = Disputats ved Gymnasiet i Altona.

DGB. = Disputats ved Gymnasiet i Bremen.

DR. = Disputats for Regentsen.

DV. = Disputats for Valkendorfs Collegium.

DDJ. = Disputats for Doctorgraden i Jura.

DDM. = Disputats for Doctorgraden i Medicin.

DDPh. = Disputats for Doctorgraden i Philosophi.

DDTh. = Disputats for Doctorgraden i Theologi.

DLJ. = Disputats for Licentiatgraden i Jura.

DLM. = Disputats for Licentiatgraden i Medicin.

DLTh. = Disputats for Licentiatgraden i Theologi.

DMA. = Disputats for Magister artiums Graden.

Disp. Soc. chir. Hafn. = Disputats i d. chirurgiske Selskab i Kjøbenhavn.

Disp. Soc. disput, med. = Disputats i det medicinske Disputeer-Selskab.

Disp. Soc. exercit. med. = Disputats i det medicinske Øvelses-Selskab.

FPr. = Program til Forelæsning.

GPr. = Program fra et Gymnasium.

Kbh. Kph. = Kjøbenhavn, Kopenhagen.

(K. B.) betegner, at et Skrift findes i Karen Brahes Bibliothek.

Lgl. = Ligeledes.

O. L. = Og Lignende.

P. betegner, at Bogen er en Pjece, ☉ : ikke over 48 Sider.

Pr. = Program.

Pr. grat. = Programma gratulatorium.

Pr. synod. = Programma synodale.

S. l. & a. = Sine loco & anno, uden Trykkested og Trykkeaar.

SPr. = Skoleprogram.

Sst. = Samme Trykkested.

St. o. A. = Trykkested og Trykkeaar.

U. A. = Uden Trykkeaar.

(U. B.) betegner, at et Skrift findes i Universitetsbibliotheket.

UPr. = Universitetsprogram.

U. St. = Uden Trykkested.

U. St. o. A. = Uden Trykkested og Trykkeaar.

U. Tv. = Uden Tvivl.

[] om et Navn eller en Bemærkning betegner disse som tilføjede af Redacturen.

Ved Cursivskrift betegnes en Bog som fremmed, men som dog paa det nøjeste knyttet til danske Skrifter eller til danske Forhold.